

מסורת הש"ס

6) גי' א"ת מלניס חניס, 7) גי' מו' (נשי' מניס) סס דריס ב' מין, 8) גי' מלניס וריב' ב' מין, 9) גי' לך (ס) גי' א"ת דורס.

תורה אור השלם

- 1. יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וקל בהמה לשטר ופת או נשבר או נשקה אין ראה: שמה כבט מן הכשבים או מן הגוים לעלה וקר המים יקראו: 2. רבין אל בני ישראל ואתרת אלהם ארס כי יקריב טבם קרבן ליה כי בהמתה מן הבקר ומן החזן הקריב ומן קרבנבם: ויקרא א ב

הגהות ה"ח

1) ר"ח ד"ה פני ליה 2) ר"ח ד"ה שאלט פני ליה 3) ר"ח ד"ה ויתם כל ממק: 4) ר"ח ד"ה ודמי כתיב חמה וכו' דמשמע ליה מיעה עד שישאל שני הרצנים וכו' בעל ברך לפרט להו כל הני ואיתרבו להו כגון נענדה כהן ענינה כגון הוושט בשור ובחמור ושמרס מן הצמח: 5) ולינף מן הדין קרא: 6) וזיקריתו מן פרט דמשמע מן הנהמה ולא כל כהמה כהמה כלל: 7) א"ת א"ת ד"ה אלא כעין הפרט: 8) ואימרו להו נחור וקן עטולה כה חמור אע"פ שאין אשם כה חמור ואשם כה זקן אע"פ שאין עולה 9) כהה וקנה: גלויין

הגהות מורה"ב

גישבור

א) תורה (נדף קודס) מלניס וכו' מקמה וקשה דהאין פניו ללא יאמרו מן וקשה עד יאמר נחמק: וכו' וקשה עד יאמר כהן חמור דלא נעשה כ"ל: 2) ר"ח ד"ה ויתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וקל בהמה לשטר ופת או נשבר או נשקה אין ראה: שמה כבט מן הכשבים או מן הגוים לעלה וקר המים יקראו: 3) רבין אל בני ישראל ואתרת אלהם ארס כי יקריב טבם קרבן ליה כי בהמתה מן הבקר ומן החזן הקריב ומן קרבנבם: ויקרא א ב

שלישה מינין פרק ששי נזיר

פרטא מנא ליה. מנא ליה דפרט וכלל ופרט אי אמה דן אלא כעין הפרט: סבר ליה כר' אלעזר דדריש ריבוי ומיעוטי. ולא משמע ליה מהאי מלניס ועד זג פרט וקא דריש ביה 6) כי עטמיה שלכן הוא כה שאינו חייב עד שיאכל 6) כל שני מלניס חני: ואיבעית אימא דאיש

ל"ה כרבנן. דדרשי כללי ופרטי ואף ע"ג דמשמע ליה מיינה 6) דלפרטא הוה דלמא 7) למדייניו ככלל ופרט. ולא משום דר' אלעזר בן עזריה: ולר' אלעזר דדריש ביה ריבוי ומיעוטי פרט וכלל ופרט מנא ליה. דדיינין 2) כעין הפרט: כי יתן איש אל רעשו חמור או שור או שה פרט וכלל כהמה כלל. ואפילו דוכיס ואריות לשמור חור ופרט אי אמה דן אלא כעין הפרט דלאני פרטא כהמה למדי דבר שמירה הוא דנשבעין עליה כגון נמי עופות ילאו דוכיס ואריות דלאו בני שמירה נינהו שאין להם מרבות: רבא אמר מהאי קרא. ואם מן האלן קרבנו מן הכשבים או מן העושים לעולה זכר תמים יקריבו: מן פרט האלן כלל. ואפי' רובע וזכרע מוקפה וענדה ואמנו ומחיר שסמין לקרבן: מן הכשבים ומן העושים חור ופרט. ללא משמע 7) ליה כללל כמו אלן ואומעוטי להו כל הני ואיתרבו להו כגון נענדה כהן ענינה כגון הוושט בשור ובחמור ושמרס מן הצמח: 5) ולינף מן הדין קרא: 6) וזיקריתו מן פרט דמשמע מן הנהמה ולא כל כהמה כהמה כלל: 7) א"ת א"ת ד"ה אלא כעין הפרט: 8) ואימרו להו נחור וקן עטולה כה חמור אע"פ שאין אשם כה חמור ואשם כה זקן אע"פ שאין עולה 9) כהה וקנה: גלויין

מקום כי היכי דרבנן לא דרשו מיעט וריבה וי"ל דא"כ הוה לו לחוק כ"מ שאנו דורשין בכלל ופרט וכלל ומרבינו מההוא ריבוי ענין הפרט כמו קרא דוכי יתן דבסמוך דרבנן דרשי ליה בכלל ופרט וכלל כההב כ"מ 7) 1) לרבות כעין הפרט דבר שמיטלטל וגופו ממון ולהוציא שטרות וקרקעות ועבדים ולא מצינו שרי אלעזר חולק על מדות הללו וריבה יותר מריבה ומיעט אלא גם הוא מודה שאין נשבעין על הקרקעות והשטרות ועבדים ומשה"ה שפיעא ליה לגמרא כי במקום שאנו דורשין כלל ופרט וכלל פירש הוא פרט וכלל ופרט אש יכול להפיל כלל הראשון ואם יכול אז דורשו כריבה ומיעט וריבה שכן קבל המדות וסבאו דורש פרט וכלל ופרט מרבה כעין הפרט כמו רבנן בכלל ופרט וכלל 2) 3) (במשמע דרשא להאי קרא ר' יוסי אומר דבסמוך) אך קת"ה יש חילוק ביניהם לרבנן דמפרש בסמוך א"כ 4) (אומר ר"י) 5) דע"כ אית ליה כעלמא פרט וכלל ופרט דאי הוה דריש במיעט וריבה ומיעט ס"ל לגמרא דגם גבי נזיר הוה דריש ליה במיעט וריבה ומיעט ולא הוה דריש מיעוט אחרון לכד' אלעזר כ"ע דהכי עדיף אלא דלאי 6) כדפרישין דמדה דמיעט וריבה ומיעט לא דריש ליה כפרט וכלל 7) לפי דמדה דמיעט וריבה ומיעט אינו מדה כמורה לדרש וכו"ה אריבה כיון דבעלמא דריש פרט וכלל ופרט ויש לומר האילו דבעלמא דריש כל המורה כריבה ומיעט וכן במיעט וריבה וכן כריבה ומיעט וריבה וכו' 8) דריש פרט וכלל ופרט ויש לומר גס כהאי קרא דריש רבי אלעזר פרט וכלל ופרט ויש דמשהמ מקת"ה זכר תמים יקריבו: מן פרט. דמשמע מקת"ה זכר תמים [אלן]: זכר ככשבים או מן העושים לעולה זכר תמים יקריבו: מן פרט. דמשמע מקת"ה זכר תמים ומכללא נרבי חורש בשור וחמור וחוסיס פי פרה דלא נענדה בהן ענינה כגון 9) (ואדרבה) 10) קשה דהכי משמע מן הפרט למעוטי נענדה כהן ענינה כגון דהכי מקרי כשבים ועושים אי נרבעו כמו לא נרבעו וע"ק דרובע וזכרע ונרבע ויש כמשמע למעוטי חורש כשור וכך נראה דמן הפרט משמע למעט שני שנים דקתס כהן משמע מן שנה וכן בעל מוס דנכחי כפי זכר תמים והשחא שמעינן 11) מכעין הפרט בעל מוס ונרבי מהכלל פהלו 3) עוים: 12) וליקרא מהאי קרא. שהיא פרשה ראשונה ולמה לא אמר שרי"א ידרוש מן פרט דמשמע מקת"ה זכר תמים וכלל כל כהמה כהמה וכלל כל כהמה כהמה 13) כהמה כהמה וכלל כל כהמה כהמה 14) לא משמע למעוטי חיה מקרבן ומינה [כלל] מה אהני הא לא מרבינו מדי מכעין הפרט ותיקן מהר"ף דלאני כללל לרבינו שור [בכרן] דעהמה הוא אף על גב דרגילין בין החיות והיו כעין חיה אפי"ה כשר לקרבן 15) 16) מהא יציבא כמשמע. מיעוטא דחיה דמן כהמה 17) לא משמע למעוטי חיה שרי חיה בכלל כהמה והיו כאלו כתיב מן הכהמה ומן החיה אף על גב דמן משמע מיעוטא לא משמע חיה מינה: א"ל

לה. נוסחה הריב"ן

מקמה 1) וקשה דהאין פניו ללא יאמר נעשה כלל מוסקף על הפרט לכך נראה דה"ק לכתוב חלזן חז: 2) [רבין הבינים] 3) 4) דהיינו גוף הענג והכי משמע ליסנא דקרא מתלניס ועד זג פירוש מה שצין חרזן לוג וקשה דהיא גוף הענג וכבר כתב ענינים לכן פרי"ת

דהיינו ענינים קטנים שבין הגדולים שאינם רואין פני החמה ואינם מתבטלין כל כך ולא יהיו גדולים לעולם ואי"ת אמאי איצטריך ועד זג הכינים והלא כבר מרבינן אפי' נוסקף מעיני הפרט ושמה י"ל דה"ע גריעו מנוכר לפי שנוסר יבא לכלל ענינים גדולים ועוד י"ל דלא ללו ועד מרבינן בין הכינים הווי' מרביס מכעין הפרט בין הכיניים ולא נוסקף ועוד יש לקיים פירוש ראשון והכי פירושו אס ליקט האוכל שצין החרזן כדו מית ואכלו לוקה ולא אמרי' דנעלה דעמו אלא כל אדם והא לא שמעינן ליה מעניס דקרא: שני הרצנים שבאים בתוך הענב חז 9) א"ל. מ"ה הקלפיה 12) ההלניס לפוקי שם אכל מית 13) ההלניס או מית מן חזקן אינו חייב עד שיאכל הגרעיין והקלפיה המיועט: סבר לה ר' א"עזר דדריש רביי ומיעוטי. ורבי אלעזר נמי כרי"א בן עזריה דריש ולא למעוטי כדפ"ל: ואיבעית אימא כרבנן. ופירי אית ליה לרי"א ז"ע מלמיהו דרבנן ומרמי שמעי' מינה דאי ס"ד לכדרי"א [נ"ט] לחדיס' לכמוז רחמנא ממרלניס ועד זג לגבי פרטי קוסי הכלל ואי לדרשא דפרט וכלל ופרט דרבנן לחדיה אהו לכמוז זג מרזן חז מרלניס (או שני) חזקן או חרזן חז שנייה כגון רניס או שנייה כגון יחד אלא ש"מ כר' אלעזר כ"ע: ורבי א"עזר דדריש ריבה ומיעוט' פרט וכלל ופרט מגליה. וא"ת דלמא לית ליה [המהד' 7] כשום

וכמוז רביי ומיעוטי ורבי אלעזר נמי כרי"א בן עזריה דריש ולא למעוטי כדפ"ל: ואיבעית אימא כרבנן. ופירי אית ליה לרי"א ז"ע מלמיהו דרבנן ומרמי שמעי' מינה דאי ס"ד לכדרי"א [נ"ט] לחדיס' לכמוז רחמנא ממרלניס ועד זג לגבי פרטי קוסי הכלל ואי לדרשא דפרט וכלל ופרט דרבנן לחדיה אהו לכמוז זג מרזן חז מרלניס (או שני) חזקן או חרזן חז שנייה כגון רניס או שנייה כגון יחד אלא ש"מ כר' אלעזר כ"ע: ורבי א"עזר דדריש ריבה ומיעוט' פרט וכלל ופרט מגליה. וא"ת דלמא לית ליה [המהד' 7] כשום

הגהות התוספות

- 1. גי' דהני. 2. גי' 3. גי' 4. גי' 5. גי' 6. גי' 7. גי' 8. גי' 9. גי' 10. גי' 11. גי' 12. גי' 13. גי' 14. גי'

הגהות התוספות

- 1. גי' דהני. 2. גי' 3. גי' 4. גי' 5. גי' 6. גי' 7. גי' 8. גי' 9. גי' 10. גי' 11. גי' 12. גי' 13. גי' 14. גי'

פי הרא"ש

ולראבי"ע דמוקי וכו' ער שיאלט כי תרצנים חנונים כי חרצנים שהם בענין הענינים וכו' שהיא קליפה החיצונה סבר כר"א דדריש ריבוי ומיעוטי ולא דריש אלא מיעט וריבה ולא אצטריך לפרש מחרצנים ועד זג דא"כ לכתוב מחרצנים ועד זג ניס אי מחרצן ועד זג: ורי"א דדריש ריבוי ומיעוטי פרט וכלל ופרט מנא ליה. (הוא) וזהו פני לפרט דדריש כולה וארימא בריבוי ומיעוטי וסבי דכלל ופרט וכלל אית מדה בחורה. ואפרי' ולא דריש נמי פרט וכלל ופרט וקא"ר אבוב אין דריש וכלל ופרט דדריש וארי קרא דוכי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וקל בהמה לשטר ופת או נשבר או נשקה אין ראה: שמה כבט מן הכשבים או מן הגוים לעלה וקר המים יקראו: 3) רבין אל בני ישראל ואתרת אלהם ארס כי יקריב טבם קרבן ליה כי בהמתה מן הבקר ומן החזן הקריב ומן קרבנבם: ויקרא א ב